WNT w praktyce: kiedy i jak rozliczyć VAT od zakupu z UE

Czwartek, 5 listopad 2026, 16:52, autor: Fakturowo.pl

Przy wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów to polski nabywca co do zasady oblicza VAT od zakupu i wykazuje go jako podatek należny. Jeżeli zakup służy działalności opodatkowanej, może również odliczyć VAT naliczony. O okresie rozliczenia decyduje zasadniczo data wystawienia faktury przez dostawcę, ale nie później niż 15. dzień miesiąca następującego po miesiącu dostawy. Wyjaśniamy zasady obowiązujące 5 listopada 2026 r.

Kiedy zakup od kontrahenta z UE jest WNT?

Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, czyli WNT, występuje zasadniczo wtedy, gdy przedsiębiorca nabywa prawo do rozporządzania towarem jak właściciel, a towar w związku z tą transakcją jest przewożony z jednego państwa Unii Europejskiej do drugiego. W typowym zakupie polskiej firmy towar jedzie więc z innego państwa UE do Polski. Transport może organizować sprzedawca, kupujący albo przewoźnik działający na ich rzecz.

Nie wystarczy zagraniczny adres wystawcy faktury. Jeżeli niemiecki dostawca sprzedaje towar znajdujący się w Polsce i towar nie przekracza granicy między państwami UE w związku z zakupem, nie jest to z tego powodu WNT. Z kolei wysyłka bezpośrednio z państwa spoza UE może wymagać rozliczenia importu, nawet gdy fakturę wystawia firma unijna.

Standardowy model dotyczy zakupu do działalności gospodarczej od podatnika podatku od wartości dodanej. Osobnej oceny wymagają m.in. towary z montażem, transakcje łańcuchowe oraz zakupy rozliczane przez sprzedawcę w procedurze marży. Nie należy automatycznie ujmować jako WNT każdej faktury za rzecz kupioną w UE.

Czy firma zwolniona z VAT także rozlicza WNT?

Zwolnienie z VAT w Polsce nie oznacza, że każdy zakup unijny pozostaje poza rozliczeniem. Dla określonych nabywców, w tym przedsiębiorców wykonujących wyłącznie czynności niedające prawa do odliczenia i korzystających ze zwolnienia, obowiązuje szczególna zasada dotycząca wartości zakupów. WNT co do zasady nie występuje, jeżeli wartość nabyć objętych limitem nie przekroczyła 50 000 zł ani w poprzednim, ani w bieżącym roku podatkowym. Możliwe jest również wybranie opodatkowania tych zakupów.

Po przekroczeniu limitu rozliczeniu podlega już nabycie, którym przekroczono 50 000 zł, a nie wyłącznie nadwyżka. Wyłączenie związane z limitem nie obejmuje nabycia nowych środków transportu ani wyrobów akcyzowych. To ważne także dla firm, które zwykle kupują towary za niewielkie kwoty.

Firma zwolniona, która musi rozliczyć WNT, zasadniczo wykazuje podatek w deklaracji VAT-8, jeżeli nie składa deklaracji właściwej dla czynnych podatników. Gdy zakup służy działalności zwolnionej, nie ma prawa do odliczenia podatku naliczonego. W takiej sytuacji VAT od WNT jest rzeczywistym obciążeniem, a nie neutralnym zapisem w ewidencji.

W którym miesiącu powstaje obowiązek podatkowy?

Zgodnie z podstawową regułą dla WNT obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury przez podatnika podatku od wartości dodanej. Nie może jednak powstać później niż 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru będącego przedmiotem WNT. Jest to konkretny dzień miesiąca, a nie termin 15 dni roboczych liczony od odbioru.

Trzeba zatem zestawić datę dostawy z datą wystawienia faktury. Data otrzymania faktury przez polskiego nabywcę nie przesuwa obowiązku podatkowego. Nie przesuwa go również późniejsza zapłata. Jeśli sprzedawca wystawi dokument dopiero po ustawowej granicy, nabywca rozpoznaje VAT już 15. dnia następnego miesiąca.

Przykładowo: towar dostarczono z Czech do Polski 8 października 2026 r., a sprzedawca wystawił fakturę 12 października. Obowiązek podatkowy powstaje 12 października i WNT należy do rozliczenia październikowego. Jeżeli faktura zostałaby wystawiona 6 listopada, obowiązek powstałby 6 listopada. Jeśli natomiast wystawiono ją dopiero 20 listopada albo nadal jej nie ma, obowiązek powstaje 15 listopada.

Przedpłata na poczet zwykłego WNT nie powoduje sama w sobie obowiązku podatkowego. Potwierdzenie przelewu, pro forma czy dokument odnoszący się wyłącznie do zaliczki nie powinny być traktowane jak faktura dokumentująca dokonaną dostawę. Zakup nowego środka transportu podlega szczególnej regule: obowiązek powstaje przy jego otrzymaniu, nie później niż przy wystawieniu faktury przez dostawcę.

Od jakiej kwoty i według jakiej stawki obliczyć VAT?

Podstawą opodatkowania jest zasadniczo wszystko, co stanowi zapłatę należną dostawcy za towar. Obejmuje ona także koszty dodatkowe pobierane przez niego od nabywcy, na przykład opakowanie, transport czy ubezpieczenie. Jeżeli przewóz zapewnia i osobno fakturuje inna firma, nie należy bez sprawdzenia włączać tej faktury do podstawy WNT — jest to odrębne świadczenie wymagające własnej kwalifikacji.

Do WNT stosuje się polską stawkę właściwą dla danego towaru. Nie kopiuje się stawki obowiązującej w państwie sprzedawcy. Stawka 23% jest częsta, ale nie jest uniwersalna: o rozliczeniu decydują cechy towaru i warunki zastosowania ewentualnej stawki obniżonej lub zwolnienia.

Jeżeli zagraniczny sprzedawca naliczył lokalny VAT, nie oznacza to automatycznie, że polski nabywca nie ma WNT. Najpierw trzeba ustalić rzeczywisty przebieg transakcji i podstawę naliczenia zagranicznego podatku. Gdy dostawca opodatkował błędnie zwykłą dostawę wewnątrzwspólnotową, należy wystąpić o poprawienie dokumentu. Zagranicznego VAT nie odlicza się jako polskiego podatku naliczonego w JPK_V7.

Jaki kurs waluty zastosować?

Przy standardowej metodzie przeliczenia podstawy wyrażonej w walucie obcej stosuje się średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień powstania obowiązku podatkowego. Ustawa dopuszcza również odpowiednią metodę opartą na kursie Europejskiego Banku Centralnego. Nie należy wybierać kursu z dnia zapłaty tylko dlatego, że wtedy bank obciążył rachunek firmy.

Dla dostawy z 8 października 2026 r., udokumentowanej fakturą wystawioną 12 października, przy standardowym przeliczeniu NBP właściwy będzie kurs z 9 października. To ostatni dzień roboczy przed poniedziałkiem 12 października. Jeżeli obowiązek powstanie dopiero 15 listopada z powodu braku faktury w ustawowym terminie, należy szukać ostatniego dnia roboczego poprzedzającego właśnie tę datę.

Opis dotyczy standardowego przeliczania dla VAT. Podatnik, który skutecznie wybrał ustawową możliwość stosowania zasad przeliczenia właściwych dla podatku dochodowego, musi uwzględniać warunki tej odrębnej metody. Nie powinien mieszać jej z metodą standardową zależnie od tego, który kurs daje korzystniejszy wynik przy pojedynczym zakupie.

Kiedy można odliczyć VAT naliczony z WNT?

U czynnego podatnika VAT kwota podatku należnego od WNT jest jednocześnie podatkiem naliczonym w zakresie, w jakim zakup służy czynnościom opodatkowanym. Warunkiem rozliczenia odliczenia w okresie powstania obowiązku podatkowego jest uwzględnienie podatku należnego we właściwej deklaracji. Przy pełnym prawie do odliczenia obie kwoty mogą więc znaleźć się w tym samym rozliczeniu.

Otrzymanie faktury w ciągu trzech miesięcy nie jest obecnie warunkiem zachowania odliczenia z WNT. Nie należy stosować dawnego mechanizmu, w którym brak faktury wymuszał czasowe zmniejszenie podatku naliczonego. Brak dokumentu nie zwalnia jednak z obowiązku ustalenia wartości zakupu i wykazania podatku należnego na podstawie dostępnych danych.

Załóżmy, że polski sklep nabył w październiku towary do dalszej sprzedaży. Prawidłowo ustalona podstawa WNT po przeliczeniu wynosi 20 000 zł, a właściwa stawka to 23%. Podatek należny wynosi 4 600 zł. Jeżeli sklep ma pełne prawo do odliczenia i ujmie WNT we właściwym rozliczeniu, wykaże również 4 600 zł podatku naliczonego.

Neutralność nie wystąpi w takim zakresie, w jakim towar jest wykorzystywany do czynności zwolnionych, celów pozagospodarczych albo zakup podlega ustawowym ograniczeniom odliczenia. Przy działalności mieszanej może być konieczne odliczenie częściowe. Samo nazwanie zakupu WNT nie daje prawa do odzyskania całego VAT.

Gdzie wykazać zakup i kiedy wysłać rozliczenie?

Czynny podatnik ujmuje WNT w ewidencji i rozliczeniu JPK_V7 po stronie podatku należnego oraz, jeżeli przysługuje odliczenie, po stronie podatku naliczonego. Przy rozliczeniach miesięcznych JPK_V7M składa się do 25. dnia następnego miesiąca. Podatnik kwartalny przesyła część ewidencyjną co miesiąc, a część deklaracyjną zgodnie z cyklem kwartalnym.

WNT wykazuje się także w informacji podsumowującej VAT-UE. Jest to informacja miesięczna składana elektronicznie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy. Kwartalne rozliczanie VAT nie zmienia VAT-UE w informację kwartalną. Jeżeli ostatni dzień terminu złożenia przypada na sobotę lub dzień

ustawowo wolny od pracy, stosuje się ogólną zasadę przesunięcia na następny dzień po dniach wolnych lub sobotach.

Przed pierwszym WNT objętym obowiązkiem rejestracji należy zarejestrować się jako podatnik VAT UE. Numer kontrahenta warto sprawdzić w unijnym systemie weryfikacji i zachować wynik sprawdzenia. Brak aktywnego numeru nie jest jednak samodzielnym dowodem, że zakup na pewno nie stanowi WNT — istotne pozostają status stron oraz rzeczywisty przebieg dostawy.

Jakie dokumenty zachować i co zrobić po wykryciu błędu?

Do faktury warto dołączyć zamówienie, potwierdzenie odbioru oraz dostępne dokumenty przewozowe, na przykład CMR lub dokument kuriera. Przy odbiorze własnym pomocne są dokument wydania i potwierdzenie przyjęcia do magazynu w Polsce. Nie jest to przeniesienie na nabywcę warunków stawki 0% właściwych dla sprzedawcy przy WDT. Chodzi o wykazanie, że rzeczywiście doszło do przemieszczenia towaru między państwami UE.

Jeżeli faktura dotarła z opóźnieniem, trzeba wrócić do okresu, w którym powstał obowiązek podatkowy. Nie ujmuje się zaległego WNT wyłącznie w bieżącym miesiącu dlatego, że wtedy dokument wpłynął do księgowości. W razie pominięcia transakcji należy poprawić właściwy JPK_V7 oraz informację VAT-UE, składając odpowiednią korektę informacji podsumowującej.

Przy korekcie spóźnionego WNT można uwzględnić również przysługujące odliczenie, z zachowaniem ustawowych warunków i terminów. Gdy odliczenie jest pełne, korekta może nie zwiększyć kwoty do zapłaty. Jeżeli prawo do odliczenia nie przysługuje albo jest ograniczone, może powstać zaległość podatkowa i obowiązek zapłaty odsetek. Dlatego kontrola dostaw powinna obejmować także towary już odebrane, do których faktura jeszcze nie dotarła.

Tagi: wnt, wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, vat od zakupu z ue, obowiązek podatkowy wnt, odliczenie vat, kurs waluty wnt, jpk_v7, vat-ue